

Και θα πάμε στις τρεις επόμενες οι οποίες θα συζητηθούν ταυτόχρονα σύμφωνα με το άρθρο 131, χωρίς φυσικά να επηρεάζονται τα δικαιώματα των ομιλητών ως προς το χρόνο ομιλίας τους, διότι αναφέρονται στο ίδιο θέμα.

Θα συζητηθούν, λοιπόν: α) η τέταρτη με αριθμό 846/29-6-2022 επίκαιρη ερώτηση πρώτου κύκλου της Η' Αντιπροέδρου της Βουλής και Βουλευτού Β3 Νότιου Τομέα Αθηνών του ΜέΡΑ25 κ. Σοφίας Σακοράφα προς την Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, με θέμα: «Απαράδεκτη πρωτοφανής μεθοδολογία ποινικών διώξεων κατά φοιτητών» β) η πέμπτη με αριθμό 854/1-7-2022 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Α' Αθηνών του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Νικόλαου Φίλη προς την Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, με θέμα: «Θα επιμείνει η Υπουργός Παιδείας να διώκει ως «κακούργους» τους συνδικαλιστές φοιτητές του Πολυτεχνείου Κρήτης ή θα αναλογιστεί τις ευθύνες της και θα αποσύρει τη μηνυτήρια αναφορά εναντίον τους;» και γ) η ενδέκατη με αριθμό 868/4-7-2022 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Ηρακλείου του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Εμμανουήλ Συντυχάκη προς την Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, με θέμα: «Να αποσυρθούν οι κατηγορίες και να σταματήσει άμεσα η δίωξη των οκτώ φοιτητών συνδικαλιστών του Πολυτεχνείου Κρήτης».

Θα ξεκινήσουμε από την κ. Σακοράφα, την οποία θα παρακαλέσω να τηρήσει τους χρόνους. Όταν έχω περιθώριο, σας αφήνω. Όλοι να το σεβαστείτε αυτό γιατί και οι τρεις και ο κ. Συντυχάκης και ο κ. Φίλης και εσείς πάντα ξεφεύγετε.

Ορίστε, κυρία Σακοράφα, έχετε δύο λεπτά για το ξεκίνημά σας.

ΣΟΦΙΑ ΣΑΚΟΡΑΦΑ (Η' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Κύριε Πρόεδρε, δεν ξεφεύγω εύκολα εγώ, αλλά μπορεί και να μου δώσετε μερικά δευτερόλεπτα σήμερα αν μου μηδενίσετε τον χρόνο και ξεκινήσω τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Το προλαμβάνει μου αρέσει εμένα!

ΣΟΦΙΑ ΣΑΚΟΡΑΦΑ (Η' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Ευχαριστώ πολύ!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Καλή εβδομάδα να έχετε. Καλησπέρα σας.

Ορίστε, έχετε τον λόγο.

ΣΟΦΙΑ ΣΑΚΟΡΑΦΑ (Η' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Επίσης.

Κύριε Υπουργέ, η ερώτησή μου αφορά στο θέμα της διαδικασίας ποινικής δίωξης σε βάρος οχτώ φοιτητών, φοιτητριών του Πολυτεχνείου της Κρήτης. Φέρεται να συμμετείχαν σε κινητοποίηση σε μια προγραμματισμένη παράσταση διαμαρτυρίας του φοιτητικού Συλλόγου Ηλεκτρολόγων-Μηχανολόγων και Μηχανικών Υπολογιστών του περασμένου Οκτωβρίου. Μεταξύ τους βέβαια ήταν και πρόεδροι φοιτητικών συλλόγων.

Εδώ είχαμε κάτι -θα μου επιτρέψετε να πω- πρωτοφανές, μια αυτοπρόσωπη μηνυτήρια αναφορά της ίδιας της Υπουργού που απευθύνεται στους λειτουργούς της δικαιοσύνης με το βάρος και το κύρος της κυβερνητικής εξουσίας.

Με βάση αυτή την υπουργική μήνυση αντιμετωπίζουν -αν είναι δυνατόν, κύριε Πρόεδρε- κατηγορία για κακούργημα. Κατηγορούνται για αρπαγή κατά συναυτουργία και μάλιστα, με διακεκριμένη μορφή και διατάραξη οικιακής ειρήνης. Απειλούνται σε βάρος τους ποινές δεκαετούς κάθειρξης και η κατασκευή κατηγορίας που θέλει να μετατρέψει μια παράσταση

διαμαρτυρίας σε ομηρία και αρπαγή, υπερβαίνει, κατά την άποψή μου- κάθε εύλογο όριο νομιμότητας ή υπεράσπισης του δικαίου.

Εδώ έχουμε, προφανώς, μια πρωτοφανή επιχείρηση τρομοκράτησης των φοιτητών, φοιτητριών ή και οποιουδήποτε άλλου διαφωνεί με την κυβερνητική πολιτική και θέλει να εκφράσει την αντίθεσή του και να αγωνιστεί εναντίον της. Αυτό απέχει πολύ από κάθε διαλογική δημοκρατική διαδικασία και υπερβαίνει κατάφωρα το αποδεκτό μέτρο μεθοδολογίας για την επιβολή της όποιας κυβερνητικής πολιτικής.

Δυστυχώς, η μεθόδευση της νομιμοφανούς ποινικής αντιμετώπισης δεν αποτελεί ιστορική πρωτοτυπία. Το ελληνικό κράτος έχει ένα βαρύ παρελθόν στην ποινικοποίηση των κοινωνικών αντιδράσεων και των πολιτικών αντιθέσεων από την εποχή του ιδιώνυμου του Βενιζέλου και της δικτατορίας του Μεταξά, μέχρι το εκδικητικό μετεμφυλιακό κράτος και την επτάχρονη δικτατορία.

Όμως, αυτό το παρελθόν αυτές τις πολιτικές μεθόδους, υποτίθεται ότι η κυβερνώσα παράταξη τις είχε προ πολλού αποκηρύξει.

Για τους λόγους ερωτάστε, κυρία Υπουργέ: Υπάρχει κυβερνητική πρόθεση να εξετάσετε την εφαρμογή της απαράδεκτης μεθοδολογίας σύγκρουσης με την κοινωνία μέσω ποινικών διώξεων; Σκοπεύετε να προβείτε στις αναγκαίες ενέργειες για να αποτρέψετε τη συνέχιση της εκφοβιστικής διαδικασίας διώξεων κατά των φοιτητών της Κρήτης ή θα επιμείνετε στη κλιμάκωση της σύγκρουσης; Και τέλος, τι θα κάνετε με τον καθηγητή ο οποίος απειλεί με εκδιωγμό των φοιτητών από τη σχολή;

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Και εγώ σας ευχαριστώ πολύ μέσα από την καρδιά μου!

Ο κ. Φίλης έχει τον λόγο για δύο λεπτά και παρακαλώ πολύ και εσάς να τηρήσετε τον χρόνο. Σας παρακαλώ μέσα από την καρδιά μου!

Καλησπέρα σας και καλή εβδομάδα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΙΛΗΣ: Καλησπέρα, κύριε Πρόεδρε.

Αναφερόμαστε σε ένα γεγονός το οποίο είναι κατά τη γνώμη μας επικίνδυνο. Παραπέμφθηκαν σε προκαταρκτική εξέταση φοιτητές στην Πολυτεχνική Σχολή Χανίων, στο Πολυτεχνείο, μετά από μηνυτήρια αναφορά που έκανε η κυρία Υπουργός.

Σύμφωνα με όσα γνωρίζουμε από τις ανακοινώσεις φορέων της περιοχής, όπως επίσης και από τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου δεν υπήρξαν όλα αυτά τα οποία καταλογίζονται.

Θα ήθελα να αναφερθώ στην πολυτεχνική η οποία στην απόφαση που έχει λάβει τον Οκτώβριο λέει ότι δεν έχουν θέση προκλητικές και βίαιες συμπεριφορές, ενώ θα πρέπει να αναπτύσσεται πολιτικός λόγος και συνδικαλιστική δράση ελεύθερα, χωρίς τον φόβο πειθαρχικών διώξεων και αποκλεισμών.

Αυτά τα παιδιά αντιμετωπίζουν τώρα την κατηγορία της απαγωγής. Είναι αδιανόητο αυτό το πράγμα που συμβαίνει και μετά από εντολή -ουσιαστικά- που δίνει η κυρία Υπουργός. Μπορούσαν τα αρμόδια υπηρεσιακά όργανα να προσφύγουν όπου ήθελαν, αλλά το αρνούνται διότι ξέρουν, ότι η ποινικοποίηση της συνδικαλιστικής δράσης δεν είναι ο καλύτερος δρόμος.

Η συζήτηση έχει και ένα επιπλέον στοιχείο. Το στοιχείο, ότι το νομοσχέδιο που συζητούμε για τα πανεπιστήμια προβλέπει ποινικοποίηση οποιασδήποτε συνδικαλιστικής δράσης. Ποιο έγκλημα διέπραξαν τα παιδιά που σήμερα οδηγούνται -αν οδηγηθούν τελικά- στο εδώλιο; Προκαταρκτική εξέταση έχουμε. Ότι αντέδρασαν στο γεγονός ότι κάποιος πήγε να κατεβάσει μια αφίσα για μια συνδικαλιστική δράση. Αυτό είναι το έγκλημά τους. Και βεβαίως γνωρίζετε ότι αναπτύσσονται εντάσεις -αυτό είναι γνωστό- και λένε λόγια ο ένας στον άλλο -γίνονται αυτά τα πράγματα- αλλά άλλο αυτό και άλλο η ποινικοποίηση της συνδικαλιστικής δράσης.

Η δύναμη του πανεπιστημίου είναι η δημοκρατία. Το αγνοεί αυτό η κυρία Υπουργός και θεωρεί ότι με τη δύναμη του εισαγγελέα και της Αστυνομίας μπορεί να λύσει προβλήματα τα οποία αποκτούν και εντάσεις μέσα στα πανεπιστήμια, αλλά υπάρχει το ακαδημαϊκό ήθος που τα αντιμετωπίζει.

Τελειώνοντας, κύριε Πρόεδρε, έχω εδώ σωρεία ανακοινώσεων φορέων τοπικών και άλλων. Έχουμε ακόμη και την ανακοίνωση του Συλλόγου Διπλωματούχων Πολιτικών Μηχανικών που συμπαραστέκονται στα παιδιά. Έχουμε τις ανακοινώσεις πολλών ΕΛΜΕ. Τριάντα πανεπιστημιακών του πανεπιστημίου των σχολών των παιδιών που φοιτούν αυτά, φοιτητικών συλλόγων και πιστεύω ότι δεν πρέπει η Υπουργός να ρίχνει λάδι στη φωτιά. Αντιθέτως, πρέπει να δημιουργεί η πολιτεία ένα πλαίσιο συνεννόησης και δημοκρατικής επίλυσης, ακόμα και όταν παρουσιάζονται προβλήματα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ο κ. Συντυχάκης έχει τον λόγο.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κατ' αρχάς, για τα Πρακτικά να πω ότι διαφωνώ με αυτή τη διαδικασία. Τρεις Βουλευτές το ίδιο θέμα. Δεν σημαίνει, όμως, ότι το περιεχόμενο και των τριών επικαίρων ερωτήσεων είναι ακριβώς το ίδιο. Είναι ανισοβαρής ο χρόνος, διότι η δυνατότητα που δίνεται ο τριπλάσιος χρόνος στην Υπουργό για να απαντήσει, με βάση πάντα τις δικές της κυβερνητικές θέσεις, την θέτει σε πολύ ευνοϊκότερη θέση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Μισό λεπτό να τα βάλουμε στη θέση τους.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ: Δεν έχει να κάνει με σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ο Κανονισμός δίνει το δικαίωμα, σύμφωνα με το 131.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ: Σύμφωνα με τον Κανονισμό, συμφωνώ. Απλώς λέω, για να καταγραφεί στα Πρακτικά...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Σας ενοχλεί ο χρόνος που θα πάρει η κυρία Υπουργός;

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ: Για να καταγραφεί, λοιπόν, στα Πρακτικά, θεωρώ ότι η κάθε Κοινοβουλευτική Ομάδα στην κάθε επίκαιρη ερώτηση που καταθέτει -μπορεί να είναι ίδιο το θέμα- την καταθέτει με έναν δικό της τρόπο, με τα δικά της επιχειρήματα και τα δικά της ερωτήματα. Άρα, δεν μπορούν όλα να μπουν σε ένα τσουβάλι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Και επειδή είμαι πολύ καλό παιδί σας βάζω τώρα τον χρόνο.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ: Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Με πολιτική ευθύνη της Κυβέρνησης, κατόπιν μηνυτήριας αναφοράς της κυρίας Υπουργού στις 29-10-2021 δόθηκε εντολή από την Εισαγγελία Χανίων για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης από την Υποδιεύθυνση Ασφαλείας Χανίων. Οι κατηγορίες που τους αφορούν είναι αδικήματα απαγωγής σε βαθμό κακουργήματος που επισύρουν ποινές έως και δεκαπέντε χρόνια φυλάκισης σε οκτώ φοιτητές του Πολυτεχνείου Κρήτης, εκλεγμένοι πρόεδροι, μέλη διοικητικών συμβουλίων φοιτητικών συλλόγων που συμμετείχαν σε κινητοποίηση του φοιτητικού Συλλόγου Ηλεκτρολόγων Μηχανολόγων και Μηχανικών Υπολογιστών τον περασμένο Οκτώβρη στον Κοσμήτορα.

Το ζήτημα με τι είχε να κάνει; Με τη διαφωνία δύο μελών ΔΕΠ και φοιτητών για την τοποθέτηση μιας χειρόγραφης ενημερωτικής αφίσας σε μη προκαθορισμένο χώρο. Πρόκειται για μια απαράδεκτη εκφοβιστική πράξη που θυμίζει άλλες εποχές και βρίσκει τη μαζική καταδίκη όλων των φοιτητικών συλλόγων πολλών μαζικών φορέων του Νομού Χανίων που μάλιστα υπάρχουν πρωτοβουλίες αλληλεγγύης για τους διωκόμενους φοιτητές και καταθέτω στα Πρακτικά όλες αυτές τις επιστολές καταδίκης της δίωξης των φοιτητών.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Εμμανουήλ Συντυχάκης καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Αυτή, λοιπόν, η δίωξη συνιστά επικίνδυνη κλιμάκωση του οργανωμένου κυβερνητικού σχεδίου της καταστολής στα πανεπιστήμια με τους φοιτητές να αντιμετωπίζονται σαν εγκληματίες του κοινού Ποινικού Δικαίου με ενδεχόμενες βαρύτατες ποινές. Πρόκειται για σχέδιο που στοχεύει στη δημιουργία κλίματος τρομοκρατίας στους φοιτητές, καθώς και αποπροσανατολισμού από τα πραγματικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν φοιτητές, καθηγητές και άλλοι εργαζόμενοι στα πανεπιστήμια, για τα οποία όχι μόνο δεν ενδιαφέρεστε για την επίλυσή τους αλλά τα διογκώνετε με την πολιτική σας. Αυτό συνιστά ο νέος νόμος-πλαίσιο που καταθέσατε ήδη στη Βουλή.

Κλιμακώνει, λοιπόν, η Κυβέρνηση επικίνδυνα το τεχνητό κλίμα έντασης που ή ίδια δημιουργεί στα πανεπιστήμια για να δικαιολογηθεί η είσοδος της Πανεπιστημιακής Αστυνομίας. Συνεχίζει τον δρόμο του αυταρχισμού και της καταστολής, όπως και οι προηγούμενες κυβερνήσεις στην προσπάθειά της να επιβάλει αυτόν τον απαράδεκτο νόμο-πλαίσιο στα πανεπιστήμια με στόχο τη μεγαλύτερη και ολόπλευρη υποταγή των πανεπιστημίων στα συμφέροντα των επιχειρηματικών ομίλων ενάντια στα μορφωτικά δικαιώματα της νεολαίας.

Θεωρούμε, κυρία Υπουργέ, ότι πρέπει να προβείτε άμεσα στην απόσυρση των κατηγοριών σε βάρος των οκτώ φοιτητών του Πολυτεχνείου Κρήτης και να σταματήσει τώρα κάθε προσπάθεια δίωξης εκλεγμένων συνδικαλιστών σε φοιτητικούς συλλόγους.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Και εμείς σας ευχαριστούμε.

Θα απαντήσει η Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων, κ. Νίκη Κεραμέως.

Κυρία Κεραμέως, καλησπέρα σας και καλή εβδομάδα.

Ορίστε, έχετε τον λόγο για εννέα λεπτά.

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε και ευχαριστώ και τις συναδέλφους και τους συναδέλφους και τους ευχαριστώ πολύ, γιατί

έχουν υποβάλει και οι τρεις και μας δίνουν την ευκαιρία να συζητήσουμε ένα καίριο ζήτημα: Ποιοι είναι οι στόχοι μας τελικά για τα πανεπιστήμια; Πώς οραματιζόμαστε τον χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη χώρα μας; Τι θεωρούμε σωστό να συμβαίνει εκεί και τι όχι; Γιατί ασφαλώς, το θέμα μας σήμερα ξεπερνά κατά πολύ την ασφάλεια.

Κυρίες και κύριοι, συντάσσετε και οι τρεις με τη φερόμενη δράση κάποιων φοιτητών και μάλιστα την στηρίζετε τόσο ένθερμα που ήρθατε να την υπερασπιστείτε και στη Βουλή. Ενδιαφέρον! Ποια είναι αυτή η φερόμενη δράση; Άκουσα και τους τρεις σας να αναφέρεστε σε μια αφίσα. Αλήθεια, αυτή ήταν η ανακοίνωση; Να διαβάσω την ανακοίνωση της κοσμητείας; Ήταν περί μιας αφίσας το θέμα;

Την Πέμπτη 14 Οκτωβρίου -είναι από την ανακοίνωση της κοσμητείας- ακολούθησε αναγκαστικός εγκλεισμός του κοσμήτορα στο γραφείο του για περίπου τέσσερις ώρες από τις 10.00 έως τις 14.00 από ομάδα είκοσι έως τριάντα ατόμων, μεταξύ των οποίων υπήρχε σημαντικός αριθμός ατόμων που δεν ανήκουν στο Ίδρυμα.

«Η ομάδα αυτή κρατούσε τον κοσμήτορα όμηρο». Ποιος τα λέει αυτά; Η Κοσμητεία. Τον κρατούσε όμηρο. Για αφίσα μιλάτε εσείς, για ομηρία μιλά εδώ. «Τον κρατούσε όμηρο σε αποπνικτική ατμόσφαιρα και υπό συνεχείς ύβρεις, απαγορεύοντάς του να βγει από το γραφείο, με αποτέλεσμα να αποτραπεί η διδασκαλία προγραμματισμένης διάλεξης στο μάθημα «Σήματα και συστήματα» μεταξύ 11.00' και 13.00'». Δηλαδή, δεν γίνεται και μάθημα.

Το αίτημα αυτής της ομάδας ήταν να ανακαλέσει ο κοσμήτορας το e-mail και ούτω καθεξής. «Κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού του απαγορεύτηκε με βία η χρήση του σταθερού τηλεφώνου του γραφείου του, ενώ παριστάμενος προσπάθησε να του βάλει στυλό στο χέρι για να υπογράψει. Όταν προσπάθησε να ξεκλειδώσει το κινητό του απλώς για να δει νέα μηνύματα, δέχθηκε φωνές και ύβρεις από άτομα, ενώ τα ίδια άτομα δεν είχαν πρόβλημα να τον βιντεοσκοπήσουν ή να φωτογραφίσουν, όπως έκανε -για παράδειγμα- φοιτήτρια άλλης σχολής. Παράλληλα, δύο μεγάλοςωμα άτομα στην έξοδο του γραφείου «ρύθμιζαν» το ποιος έμπαινε και ποιος έβγαινε, εμποδίζοντας βίαια την έξοδο του κοσμήτορα.».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αυτά είναι περιγραφές δημοσιευμάτων ή εικασίες και ούτω καθεξής; Όχι, είναι η επίσημη εκδοχή των περιστατικών όπως καταγράφηκε σε ανακοίνωση της κοσμητείας. Δεν άκουσα τίποτα από όλα αυτά από εσάς. Άκουσα για μια αφίσα. Για εγκλεισμό δεν άκουσα, για ομηρία δεν άκουσα. Τον είχαν κλειδωμένο μέσα, το καταλαβαίνετε; Φέρεται να τον είχαν κλειδωμένο μέσα. Θα αποδειχθεί στη δικαιοσύνη εάν είναι έτσι ή δεν είναι. Του έβαλαν στυλό να υπογράψει με το ζόρι δήλωση. Αυτά λέει η κοσμητεία και τα υπογράφουν επτά μέλη της, εκ των οποίων και οι δύο φερόμενοι παθόντες.

Εάν, λοιπόν, αυτά επιβεβαιωθούν από τη δικαιοσύνη, ναι, θα αφορούν βιαιότατη επίθεση κατά ακαδημαϊκού λειτουργού, συνοδευόμενη από ύβρεις, απειλές, παρεμπόδιση εκπαιδευτικού και διοικητικού έργου. Εφόσον, λοιπόν, αυτά αποδειχθούν, πρόκειται για πράξεις απολύτως καταδικαστέες, που κανείς δεν θέλει να βλέπει στα πανεπιστήμια ή οπουδήποτε αλλού στη χώρα. Ή μήπως όχι;

Ειλικρινά, απορώ που τόσο σοβαρά φερόμενα επεισόδια, όχι μόνο δεν αποδοκιμάζονται από τις μισές Κοινοβουλευτικές Ομάδες της χώρας, αλλά έρχονται εκπρόσωποί τους εδώ, στον κορυφαίο αυτό δημοκρατικό θεσμό, στο ναό της δημοκρατίας, όπου ψηφίζονται οι

νόμοι, να προτάξουν τα στήθη τους υπέρ της βάνανυσης καταπάτησής τους. Είναι όχι απλώς οξύμωρο, αλλά ασύλληπτο!

Αυτές τις καταγγελίες αποτρόπαιων γεγονότων -διότι ειλικρινά δεν ξέρω πώς αλλιώς να τις χαρακτηρίσω- ιδιαίτερα όταν διενεργούνται σε ένα χώρο ελεύθερης κυκλοφορίας απόψεων, παραγωγής ιδεών, προαγωγής της επιστήμης, εσείς βρήκατε πολλούς τρόπους να τις αποτυπώσετε ήπια -για μια αφίσα, λέτε-, για να δικαιολογήσετε.

Ο κ. Φίλης έρχεται σήμερα και μας λέει ότι επιτιθέμεθα κατά φοιτητών, που αγωνίζονται για τη γνώση και τη δημοκρατία στο πανεπιστήμιο.

Αλήθεια, κύριε Φίλη, έτσι αγωνίζεται κανείς για τη γνώση, κρατώντας όμηρο τον καθηγητή, βάζοντάς του στυλό στο χέρι να υπογράψει διά της βίας δήλωση, παρεμποδίζοντας τους φοιτητές του από το να παρακολουθήσουν τη διάλεξή τους, επειδή ο καθηγητής τους τυγχάνει όμηρος; Αυτή είναι η εικόνα η δική σας για τις μάχες υπέρ της δημοκρατίας; Φιμώνοντας, απειλώντας, καθυβρίζοντας, εγκλωβίζοντας; Αυτή είναι η εικόνα σας για τη δημοκρατία;

Αναφερθήκατε στο συμβάν ως μορφή φοιτητικής διεκδίκησης και δημοκρατικής οργάνωσης. Λέτε, μία παράσταση διαμαρτυρίας και ότι πρόκειται για δική μας σκευωρία, που στοχοποιεί φοιτητές λόγω της συνδικαλιστικής τους ιδιότητας, ότι είμαστε ενάντια στην ελεύθερη δημοκρατική έκφραση. Ποια είναι η ελεύθερη δημοκρατική έκφραση, το να έχεις δύο μεγαλόσωμους να φυλάνε έξω από το γραφείο, να εμποδίζουν κάποιον μέσα, να τον κρατάνε όμηρο; Σας έχουν κρατήσει όμηρο, κύριε Φίλη, κλειδωμένο σε ένα γραφείο, να σας βάλουν ένα στυλό στο χέρι και να σας πουν «Υπέγραψε»; Γιατί αυτά καταγγέλλονται. Δεν ξέρω εάν είναι αληθή, αλλά καταγγέλλονται. Αυτά καταγγέλλθηκαν όχι από κάποιο τυχαίο, αλλά από το επίσημο όργανο του πανεπιστημίου, από την ίδια την Κοσμητεία.

Ο κ. Συντυχάκης κάνει λόγο για κινητοποίηση του φοιτητικού συλλόγου -έτσι ερμηνεύει τα γεγονότα ως αντιστέγασμα στην πραγματικότητα- και κατηγορεί την Κυβέρνηση για δημιουργία κλίματος τρομοκρατίας.

Κύριε Συντυχάκη, εάν εσείς ήσασταν αυτός ο καθηγητής, τον οποίο τον κλειδώνουν μέσα για τέσσερις ώρες, του απαγορεύουν να χρησιμοποιήσει το κινητό του, του βάζουν στυλό στο χέρι, αλήθεια, εσείς δεν θα είχατε τρομοκρατηθεί με αυτό, θα περιμένατε τη δική μου παρέμβαση; Η δική μου παρέμβαση είναι αυτή που θα σας τρομοκρατούσε; Σημειωτέον, αυτή είναι μια παρέμβαση του Οκτωβρίου, δεν είναι τωρινή.

Η κ. Σακοράφα βρήκε έναν άλλον ευφάνταστο τρόπο να παρουσιάσει τα όσα συνέβησαν. Μίλησε για κοινωνικές αντιδράσεις, για παράσταση διαμαρτυρίας, για κάποιον που θέλει να εκφράσει την αντίθεσή του στην κυβερνητική πολιτική.

Φανταστείτε, κυρία συνάδελφε, σε τι κόσμο θα ζούσαμε εάν, όπως λέτε, ο καθένας, που θα διαφωνούσε με κάποια από τις πολιτικές της οποιασδήποτε κυβέρνησης στον κόσμο έπαιρνε την κατάσταση στα χέρια του και άρπαζε όποιον στεκόταν εμπόδιο στα σχέδιά του, εάν περιόριζε τις ελευθερίες του εξαναγκάζοντάς τον να υπογράψει οτιδήποτε, καθυβρίζοντας και απειλώντας τον!

Ξαναλέω, δεν ξέρω εάν είναι αλήθεια. Ξέρω ότι αυτή είναι η επίσημη καταγγελία και η επίσημη θέση της κοσμητείας.

Ποια είναι, λοιπόν, η δική μου θέση; Βλέπω όλα αυτά, μια ανακοίνωση της κοσμητείας που καταγγέλλει αυτά, δεν πρέπει να ελεγχθούν αυτές οι καταγγελίες; Δεν πρέπει να διερευνηθεί η υπόθεση; Τί προτείνετε, να σταυρώσουμε τα χέρια και να πούμε: «Δεν πειράζει, τα παιδιά εκφράζονται. Με ομηρία; Με ομηρία. Με στυλό στο χέρι με τη βία; Με στυλό στο χέρι με τη βία. Εκφράζονται τα παιδιά». Αυτό περιμένετε από έναν Υπουργό Παιδείας; Αυτό είναι το ακαδημαϊκό περιβάλλον που θέλουμε για τα πανεπιστήμιά μας;

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Υπουργού)

Κυρίες και κύριοι, σεβόμενη τον χρόνο, τον τόπο και τη διαδικασία, δεν θα πω περισσότερα τώρα. Θα κλείσω, όμως, με μία θλιβερή διαπίστωση. Σήμερα στην κυριολεξία, εν έτει 2022, στη Βουλή συζητάμε αυτές τις ημέρες για νέους ορίζοντες στα πανεπιστήμιά μας, συζητάμε για εσωτερικά «ERASMUS», για κοινά πτυχία, για διπλά πτυχία, για βιομηχανικά διδακτορικά, συζητάμε για αυτά που κάνουν όλες οι χώρες του κόσμου. Ενώ συζητάμε για αυτά τα θέματα, για το αύριο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι εκπρόσωποι τριών εκ των έξι κομμάτων της Βουλής επιμένουν να προσπαθούν να καθηλώσουν τα πανεπιστήμιά μας στο χθες, σε ένα χθες μάλιστα από το οποίο παλεύουμε πάση θυσία να απαγκιστρωθούμε, που όλη η κοινωνία απαιτεί να αφήσουμε πίσω μας, σε ένα χθες που δεν αξίζει σε κανένα μέλος της ακαδημαϊκής κοινότητας, σε κανένα φοιτητή, σε κανέναν καθηγητή, σε κανένα διοικητικό στέλεχος. Εσείς, τί κάνετε; Έρχεστε και υπερασπίζεστε αυτές ακριβώς τις χειρότερες εκφάνσεις του παρελθόντος. Μας εγκαλείτε που εφαρμόζουμε το νόμο. Μας κατηγορείτε που δεν αφήνουμε τα πανεπιστήμιά μας να σύρονται στην ανομία από μειοψηφίες, που προσπαθούμε για ένα καλύτερο, ασφαλέστερο, υγιέστερο ακαδημαϊκό περιβάλλον, ισάξιο των διεθνών προτύπων και αντάξιο των νέων μας.

Οι πολίτες βλέπουν και κρίνουν. Εμείς με τη βιβλιοθήκη, εσείς με τη βαριοπούλα!

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Και εμείς ευχαριστούμε, κυρία Κεραμέως.

Πριν δώσω το λόγο στην κ. Σακοράφα για να προχωράει η διαδικασία, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων καταθέτει την έκθεσή της στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Οικονομικών «Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2020/262 του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου του 2019 για τη θέσπιση του γενικού καθεστώτος των ειδικών φόρων κατανάλωσης (αναδιατύπωση) (L 58), άσκηση της τελωνειακής αντιπροσώπευσης και ρύθμιση επαγγέλματος τελωνειακού αντιπροσώπου και λοιπές τελωνειακές και φορολογικές ρυθμίσεις».

Κυρία Σακοράφα, έχετε τρία λεπτά για τη δευτερολογία σας.

ΣΟΦΙΑ ΣΑΚΟΡΑΦΑ (Η' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Κύριε Πρόεδρε, θα απαιτήσω λίγο παραπάνω χρόνο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Το περίμενα.

ΣΟΦΙΑ ΣΑΚΟΡΑΦΑ (Η' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Ευχαριστώ πολύ.

Θα πω στην κυρία Υπουργό ότι τη βαριοπούλα δεν την έχουμε εμείς, δεν είμαστε με τη βαριοπούλα εμείς, η βαριοπούλα είναι στην Κυβέρνηση και ασκεί εξουσία αυτή τη στιγμή.

Όμως, πέρα από αυτό, θέλω να ξεκινήσω με κάτι που είπε όσον αφορά εμένα. Αρπάζουμε, λέει, τη ζωή από τα χέρια αυτών των ανθρώπων. Εμείς το κάνουμε; Εσείς αρπάζετε, κυρία

Υπουργέ, τη ζωή από τα χέρια αυτών των παιδιών και την αρπάζετε με τα νομοθετήματα που φέρνετε, πρώτον, όσον αφορά τα πανεπιστήμια και δεύτερον, όσον αφορά το γεγονός ότι βγαίνουν από τα πανεπιστήμια και δεν έχουν πού να πάνε να δουλέψουν και είναι άνεργα. Αυτό είναι το ένα κομμάτι.

Δεύτερο κομμάτι. Με συγχωρείτε πάρα πολύ, αλλά δεν απαντήσατε καθόλου για τον καθηγητή που σας είπα και για τη συμπεριφορά του μέσα στο πανεπιστήμιο απέναντι σε έναν φοιτητή, του οποίου ο γονιός έκανε πολύ μεγάλο αγώνα για να μπει στο πανεπιστήμιο και νομίζει ότι είναι στο δικό του μπαϊράκι και μπορεί να τον διώξει όποτε θέλει, για όποιον λόγο νομίζει εκείνος. Αυτό είναι το ένα.

Το δεύτερο, κυρία Υπουργέ, είναι ότι εγώ, απ' ό,τι διαβάζω, οι φοιτητές έκαναν τρεις επισκέψεις στο γραφείο του κυρίου κοσμήτορα και ο κύριος κοσμήτορας τούς δέχτηκε, συζήτησε μαζί τους. Στις 13 Οκτωβρίου πήγαν εκατόν εξήντα φοιτητές και στις 14 Οκτωβρίου ήταν ογδόντα φοιτητές μέσα στην αίθουσα του κυρίου κοσμήτορα, χωρίς να δημιουργηθεί κανένα πρόβλημα. Οι ίδιοι οι φοιτητές, όταν αντιλήφθηκαν ότι βρίσκεται σε διαδικασία διπλωματικής εργασίας, περίμεναν να τελειώσει όλη αυτή η διαδικασία, για να μπορέσουν να μιλήσουν με τον κύριο κοσμήτορα. Σεβάστηκαν δηλαδή τις διαδικασίες και από εκεί και πέρα συμμετείχε, όπως είπα προηγουμένως, ο κύριος κοσμήτορας στη συζήτηση, δεν επεδίωξε να αποχωρήσει καθόλου από τη συζήτηση, δεν σηκώθηκε από το γραφείο του, δεν αποχώρησε από το γραφείο του και όταν θεώρησε ότι η συζήτηση είχε εξαντληθεί, πάλι δεν θέλησε να φύγει, δεν το έπραξε αυτό. Εκτός αυτού, είχε στα χέρια του το κινητό του τηλέφωνο, το οποίο χρησιμοποιούσε συχνά στέλνοντας μηνύματα, τον φορητό ηλεκτρονικό υπολογιστή του, την οθόνη του οποίου είχε την περισσότερη ώρα μπροστά του και πληθώρα καθηγητών μπαινόβγαιναν στο γραφείο του κυρίου κοσμήτορα.

Πέστε μου, σας παρακαλώ πολύ, πώς ήταν αυτός ο άνθρωπος αποκλεισμένος από τους φοιτητές με τον τρόπο που εσείς αναφέρετε.

Κύριε Πρόεδρε, επιτρέψτε μου να πω στην κυρία Υπουργό ότι αυτό το αφήγημα της υπεράσπισης της νομιμότητας με τον τρόπο που προσπαθείτε να το περάσετε, κυρία Υπουργέ, δεν μπορεί να γίνει πειστικό. Οι Υπουργοί δεν υπερασπίζονται τη νομιμότητα καταθέτοντας μηνύσεις απέναντι στους φοιτητές.

Και πάντως, παρά την προβολή αυτής της άποψης, δεν είδαμε, κυρία Υπουργέ, καμμία μηνυτήρια αναφορά του Υπουργού Ανάπτυξης, παραδείγματος χάριν, για τις πρακτικές αισχροκέρδειας που έχουν γονατίσει τις οικογένειες εκεί έξω, ούτε του Υπουργού Περιβάλλοντος για τις αυθαιρεσίες των διαφόρων επενδυτών ούτε στη βιομηχανία, ούτε στον τουρισμό για την καταστροφή του περιβάλλοντος στη χώρα μας.

Να σας πω κάτι, κύριε Πρόεδρε; Μόλις σήμερα δεν είδαμε ούτε το κράτος δικαίου στο οποίο αναφέρεται η Κυβέρνηση, όταν την κυρία στα ιλίσια την πέταξαν στον δρόμο γιατί της πήρε το σπίτι της για 15.000 ένα fund. Δεν ακούστηκε καμμία αντίρρηση πάνω σ' αυτό και δεν αγωνίστηκε κανένας γι' αυτό. Ας μη συνεχίσω με άλλα παραδείγματα, κυρία Υπουργέ.

Δεν είναι η υπεράσπιση ο στόχος σας, κυρία Υπουργέ. Τη νομιμότητα ξέρουν και μπορούν να την υπερασπίζονται οι εισαγγελείς σ' αυτή τη χώρα για τα αυτεπάγγελτα αδικήματα. Για τα πάντα έχει δικαίωμα ο καθένας να καταθέσει μήνυση και να υπερασπιστεί σε οποιαδήποτε παράνομη συμπεριφορά.

Ας μην υποκρινόμαστε, λοιπόν, μέσα σ' αυτή την Αίθουσα. Δεν είναι νομικοί οι λόγοι που κάνατε αυτή την κίνηση, κυρία Υπουργέ. Είναι μια καθαρά πολιτική κίνηση, ένα νέο κυβερνητικό όπλο στη δική σας μάχη. Ο στόχος σας είναι ένας, ο εκφοβισμός. Όποιος φοιτητής, όποιος πολίτης νιώθει πως έχει την υποχρέωση να αντιδράσει, να ξέρει πως κινδυνεύει να τον σέρνουν για ένα κακούργημα.

Εδώ, λοιπόν, δεν υπήρξε κακούργημα και το γνωρίζετε. Τα πραγματικά στοιχεία δείχνουν ότι δεν υπήρξε επ' ουδενί βία, ανομία, εγκλεισμός ή ομηρία, όπως σας είπα προηγουμένως. Όμως, ο πολιτικός στόχος έχει επιτευχθεί με μόνη την υπουργική μήνυση με δύο πλευρές: Μήνυμα τρομοκράτησης των παιδιών στα πανεπιστήμια όλης της χώρας και κάθε άλλου πολίτη με πρόθεση αντίδρασης στις κυβερνητικές πολιτικές και από την άλλη η επίδειξη δήθεν αποφασιστικότητας. Μήνυμα, δηλαδή, προς τον πιο σκληρό συντηρητικό πυρήνα της ελληνικής κοινωνίας που το μεγαλύτερό του μέρος ανήκει στο δικό σας κόμμα. Μήνυμα του σημερινού κράτους πως τους πολίτες: «Προσέξτε, γιατί μπορώ να σας συντρίψω όποτε το θελήσω».

Ευτυχώς, ξέρετε, η κοινωνία, όταν πιέζεται αφόρητα, όταν οι κυβερνητικές εξουσίες οδηγούν τις ζωές των πολιτών σε αδιέξοδα, δεν καταλαβαίνει από τέτοιες καταστάσεις. Οι λόγοι που οδηγούν στην αντίδραση, στην αντίσταση είναι αντικειμενικοί.

Η σημερινή Κυβέρνηση αποφεύγει κάθε διαδικασία ουσιαστικού διαλόγου με την κοινωνία, όπως ο διάβολος το λιβάνι. Τα διάφορα μέτρα και οι μεταρρυθμίσεις θεωρείτε πως δεν χρειάζεται να επηρεάζονται από διάλογο, νομιμοποιούνται από μόνα τους επειδή είναι η βούληση της Κυβέρνησης.

Για να εφαρμοστούν, λοιπόν, τέτοιες πολιτικές που αποφασίζονται ερήμην της κοινωνίας πρέπει να επιβληθούν σ' αυτήν, κυρία Υπουργέ, και αυτό κάνετε εσείς αυτήν τη στιγμή και πρέπει να υπάρχει αυταρχισμός και καταστολή.

Θέλετε, λοιπόν, να μας πείσετε ότι είστε από τη φύση σας καταδικασμένη να ακολουθείτε τον δρόμο του αυταρχισμού και την κλιμάκωση των συγκρούσεων μέχρι τέλους.

Αλήθεια, υπάρχει πουθενά στον κόσμο ένα κράτος, ένας Υπουργός που να έχει κάνει μήνυση σε φοιτητή; Πουθενά, σας το λέω εγώ. Αν υπάρχει, θέλω να μου το πείτε.

Κάτι τελευταίο, κυρία Υπουργέ: Το θέσφατο δεν είναι η νομιμότητα, είναι η δικαιοσύνη. Η προσπάθεια να πλησιάσει η νομιμότητα το δίκαιο είναι διαρκής και είναι πάντα ανολοκλήρωτη. Αντίστοιχα, άλλο είναι η έννοια της δικαιοσύνης και άλλο ο θεσμός της δικαιοσύνης.

Κλείνω, κύριε Πρόεδρε και σας ευχαριστώ πάρα πολύ για την ανοχή σας. Στην «Πολιτεία» του Πλάτωνα ο Σωκράτης λέει στον Θρασύμαχο. Έχει σημασία και το όνομα που σας λέω, κυρία Υπουργέ. Λέει, λοιπόν, ο Σωκράτης: «Γιατί η αδικία, Θρασύμαχε, δημιουργεί ταραχές και μίσση και εχθροπραξίες και εξεγέρσεις, ενώ η δικαιοσύνη φέρνει ομόνοια και φιλία». Έτσι δεν είναι, κυρία Υπουργέ;

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε κι εμείς, κυρία Σακοράφα.

Κύριε Φίλη, έχετε τον λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΙΛΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Είναι δύσκολο να κατανοήσω τον εισαγγελικό οίστρο και το αστυνομικό πάθος της κυρίας Υπουργού. Δεν είναι Υπουργός Παιδείας, όπως εμφανίστηκε τώρα. Άλλο ρόλο, άλλη αρχή προσπαθεί να αντιποιηθεί με τα όσα είπε. Μίλησε βέβαια για φερόμενα επεισόδια, αλλά ο τρόπος που τα ανέφερε είναι σα να τα υιοθετεί. «Φερόμενα επεισόδια»; Φοβερός νεολογισμός. «Φερόμενοι δράστες για επεισόδια» θα εννοεί προφανώς η κυρία Υπουργός.

Επαναλαμβάνω: Όπως τα είπε όλα, ήταν ένα κατηγορητήριο και μια γραμμή προς τον εισαγγελέα να κλείσει τον προκαταρκτική εξέταση με κατηγορητήριο εναντίον των συγκεκριμένων φοιτητών. Τόσο μίσος απέναντι στα νέα παιδιά; Διερωτώμαι.

Άκουσα ότι η κοσμητεία καταγγέλλει συγκεκριμένες παράνομες πράξεις. Γιατί δεν πήγε η κοσμητεία η ίδια στον εισαγγελέα; Έπρεπε να παρέμβει ενδιάμεσα ο υπερείσαγγελέας που λέγεται «κυρία Κεραμέως»; Γιατί; Προφανώς διότι η κοσμητεία, ακόμα και αν αυτά που λέει ισχύουν –που δεν το γνωρίζω– έκρινε ότι ο καλύτερος, ο προσφορότερος τρόπος για να επιλύονται τέτοια ζητήματα στα πανεπιστήμια είναι όχι η παρέμβαση της δικαιοσύνης και η καταδίκη των ανθρώπων ως κακούργοι. Αυτές είναι οι κατηγορίες που ακούγεται ότι θα τους απαγγελθούν.

Άρα, η κ. Κεραμέως δίνει γραμμή και στα πανεπιστήμια πώς να αντιμετωπίζουν αυτά τα φερόμενα, όπως είπε, επεισόδια και γεγονότα. Είναι προφανές, ότι είναι ένα μήνυμα τρομοκρατίας απέναντι στην κοινωνία, στα νέα παιδιά, σε μια περίοδο που οι κοινωνικές εντάσεις θα ανεβαίνουν λόγω της ανικανότητας της Κυβέρνησης και των συντηρητικών πολιτικών που ακολουθεί σ' όλους τους τομείς, στην οικονομία, στο περιβάλλον, στην παιδεία, παντού.

Η κ. Κεραμέως θα πρέπει να εξηγήσει στη Βουλή γιατί ανάλογες παράνομες εγκληματικές ενέργειες δεν παρενέβη η ίδια να αντιμετωπιστούν από τον εισαγγελέα. Για παράδειγμα, έχουμε τη γνωστή ιστορία όπου ένας ειδικός φρουρός βγάζει πιστόλι μέσα στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο, στην ΑΣΟΕ, και το στρέφει εναντίον φοιτητών. Υπάρχουν βίντεο, φωτογραφίες, έγινε σάλος. Καμία παρέμβαση της κυρίας εισαγγελέως, για να δούμε τι συνέβη ακριβώς. Πιστόλι έβγαλε ο ειδικός φρουρός μέσα στο πανεπιστήμιο, όχι υπογραφή με τη βία. Πιστόλι.

Δεύτερον: Έχουμε τους χρυσαυγίτες, όλους αυτούς τους φασίστες, οι οποίοι στα ΕΠΑΛ Θεσσαλονίκης δρούσαν επί μέρες, ασκούσαν βία στα παιδιά και στη γειτονιά και χρειάστηκε να υπάρξει κατακραυγή και δική μας και άλλων κομμάτων για να πει η κ. Κεραμέως ότι πρέπει να διεξαχθεί μια έρευνα που ακόμα δεν ξέρουμε τα αποτελέσματά της.

Τρίτον: Μέσα στο ΑΠΘ είδαμε τη σκηνή του παρ' ολίγον νεκρού φοιτητή, αυτού που μ' έναν τρόπο υποτιμητικό, ανάξιο σχολιασμού –δεν θέλω να το σχολιάσω άλλο– ο Πρωθυπουργός χαρακτήρισε ως κατ' επάγγελμα τραυματία και διαδηλωτή. Ούτε εκεί η κυρία Υπουργός πήρε καμιά πρωτοβουλία. Αμίλητη μπροστά σε βασανισμούς, σε ξυλοδαρμούς φοιτητών, μαθητών και εκπαιδευτικών. Αμίλητη. Την πείραξε κάτι που δεν πείραξε τον κοσμήτορα, την κοσμητεία, που δεν πήγε η ίδια η κοσμητεία στη δικαιοσύνη. Πιθανόν να υπάρχουν ενέργειες που πρέπει να συζητηθούν και να καταδικαστούν. Αυτό είναι άλλη κουβέντα. Όμως, επαναλαμβάνω: Για τα εγκλήματα καμία κουβέντα, για τα φερόμενα εγκλήματα εύκολα να πάει στη δικαιοσύνη.

Ένα τελευταίο θέμα: Είναι προφανές ότι αυτό το οποίο συνέβη ήταν ένα προμήνυμα τού τι θα συμβαίνει στα πανεπιστήμια από εδώ και στο εξής με την ψήφιση του νομοσχεδίου.

Πλήρης ποινικοποίηση της συνδικαλιστικής δράσης. Είναι παράνομος ο συνδικαλισμός στα πανεπιστήμια; Υπάρχει πανεπιστήμιο χωρίς συνδικαλισμό και χωρίς δημοκρατία; Προφανώς η κ. Κεραμέως, όταν βλέπει ότι και η ΔΑΠ υποχωρεί, θεωρεί ότι είναι ένα βάρος η ύπαρξη συνδικαλιστικής δράσης των φοιτητών. Όμως, είναι λυπηρό η πολιτεία σε στιγμές κρίσης του κομματικού συστήματος, κρίσης της έννοιας της πολιτικής, απομάκρυνσης της νέας γενιάς απ' αυτό που ονομάζεται πολιτική, να δείχνει αυτό το απεχθές πρόσωπο και ουσιαστικά να εγκληματοποιεί η ίδια η πολιτεία με τη συμπεριφορά της διάφορες κοινωνικές πράξεις.

Πιστεύω ότι η κ. Κεραμέως, εάν έχει έστω και τώρα τη δυνατότητα να αντιλαμβάνεται τα λάθη της, πρέπει να ζητήσει να σταματήσει η δίωξη. Μπορεί να θέλει να συνεχιστεί η δίωξη νομικά. Αυτό είναι άλλη ιστορία. Πολιτικά, όμως, μέσα στη Βουλή να πει «σταματάει η δίωξη, ό,τι έγινε έγινε, ελύθησαν τα ζητήματα, δεν κυνηγάω τα παιδιά αυτά».

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε κι εμείς, κύριε Φίλη.

Κύριε Συντυχάκη, έχετε τον λόγο.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ: Κυρία Υπουργέ, το να μη συμφωνεί κανείς πολλές φορές με μορφές αγώνα και κινητοποιήσεων δεν σημαίνει ότι δεν μπορεί και δεν πρέπει να υπερασπίζεται το δικαίωμα να παλεύει και να αγωνίζεται κάποιος για τα δικαιώματά του, όταν η Κυβέρνηση και η κρατική εξουσία προσπαθεί να ποινικοποιήσει αυτούς τους αγώνες. Εσείς εδώ θέτετε, εν αμφιβόλω, το δικαίωμα στη διεκδίκηση. Αυτό κάνετε.

Γνωρίζετε πάρα πολύ καλά ότι το ΚΚΕ και η ΚΝΕ όποτε παρεμβαίνει, παρεμβαίνει με οργανωμένο, πειθαρχημένο τρόπο και με μορφές που δεν δίνουν το δικαίωμα σε κανέναν, ούτε στην Κυβέρνηση να στρέφεται κατά των διεκδικήσεων, ποινικοποιώντας αγώνες και σέρνοντας στα δικαστήρια όσους διεκδικούν.

Δηλαδή, τι σημαίνει αυτό τώρα που κάνετε; Ότι μπορεί η Κυβέρνηση για κάθε περιστατικό να στέλνει στα δικαστήρια όποτε και όποιον δεν της αρέσει; Γιατί περί αυτού πρόκειται. Και μάλιστα όταν η ίδια η πανεπιστημιακή κοινότητα στο Πολυτεχνείο Κρήτης θεωρεί ότι μπορεί να λυθεί στο πλαίσιο του αυτοδιοίκητου και με την εμπειρία που έχουν συσσωρεύσει έχουν την ικανότητα να εκτιμούν, να διαχειρίζονται και εν τέλει να επιλύουν τα προβλήματά τους πιο αποτελεσματικά από οποιονδήποτε άλλο. Αυτά αναφέρονται στην επιστολή των μελών ΔΕΠ μεταξύ των οποίων και μέλος ΔΕΠ που επικαλεστήκατε και που ήταν παρών στο περιστατικό και έδωσε και κατάθεση. Τι έχετε να πείτε γι' αυτό;

Μας αναφέρεστε στην ανακοίνωση της κοσμητείας. Να σας φέρω εγώ την ανακοίνωση της ίδιας της πρυτανείας του Πολυτεχνείου. Γιατί δεν την αναφέρετε; Που δεν λέει ότι είναι υπέρ των φοιτητών, για ευνόητους λόγους, άλλα όμως λέει πολύ σαφέστατα ότι θα πρέπει να αναπτύσσεται ο πολιτικός λόγος και οι συνδικαλιστικές ελευθερίες ελεύθερα χωρίς τον φόβο πειθαρχικών διώξεων ή αποκλεισμών. Τι σχέση έχει με αυτά που μας διαβάσατε εσείς ως ανακοίνωση της κοσμητείας;

Έχω την εντύπωση ότι πραγματικά έχετε ξεφύγει και ο κατήφορός σας είναι χωρίς φρένα. Αυτά τα οποία λέτε είναι ανυπόστατα, κρύβεστε πίσω από την ανακοίνωση της κοσμητείας, αξιοποιείτε τέτοια γεγονότα ως φύλλο συκής που δεν είναι βέβαια έτσι όπως τα περιγράφεται, για να δικαιολογήσετε μια απολύτως στοχευμένη και πρωτοφανή πολιτική δίωξη καθ' υπόδειξη δική σας, της Κυβέρνησης, με έναν και μόνο στόχο: Να επιβληθεί ο

τρόμος στους φοιτητές. Βάζετε στο στόχαστρο όποιον αντιδρά και διαμαρτύρεται για την πολιτική σας, όποιος σας αμφισβητεί, όποιον αναδεικνύει προβλήματα και θέτει στόχους.

Και επανέρχομαι στην ανακοίνωση των τριάντα πέντε μελών ΔΕΠ του πολυτεχνείου Κρήτης που είναι καταπέλτης, που αποσιωπήσατε να κάνετε αναφορά. Κάνετε αναφορά μόνο σε ό,τι σας συμφέρει. Η ανακοίνωση λέει ότι πρόκειται για δυσανάλογη κλιμάκωση ενδοπανεπιστημιακού ζητήματος. Τα κατέθεσε στα Πρακτικά. Συνεχίζει η ανακοίνωση: «Η πρυτανεία του Πολυτεχνείου επιλήφθηκε του προβλήματος που είχε ανακύψει και μετά τις σχετικές συστάσεις θεώρησε το περιστατικό λήξαν. Η δε πανεπιστημιακή κοινότητα έμεινε με την πεποίθηση της αποκλιμάκωσης της έντασης. Προς έκπληξη, όμως, όλων στη συνέχεια και παρ' ό,τι κανένα μέλος της πανεπιστημιακής κοινότητας δεν εξέφρασε επιθυμία ποινικοποίησης του συμβάντος μια τέτοια πολιτική κίνηση χρησιμοποιεί ένα περιστατικό για να μπορέσει πιθανώς να μετατοπίσει το κέντρο βάρους των πολιτικών πανεπιστημιακών εξελίξεων ή ακόμα και να δικαιολογήσει πολιτικές επιλογές». Αυτά λένε τα μέλη ΔΕΠ.

Εκτός, όμως, από την επιστολή του τριάντα πέντε, υπάρχουν αντίστοιχες ανακοινώσεις των συλλόγων ΕΔΙΠ ΕΤΕΠ, των διοικητικών υπαλλήλων του Πολυτεχνείου Κρήτης, των μελών ΔΕΠ της σχολής αρχιτεκτόνων, διαφόρων φορέων και συλλόγων συνδικάτων του Νομού Χανίων και φυσικά όλων των φοιτητικών συλλόγων. Ποιος, λοιπόν, έχει συμφέρον από την κλιμάκωση της επίθεσης, κυρία Υπουργέ σε βάρος των φοιτητών; Μόνο η Κυβέρνηση. Δηλαδή, ψάχνετε την ευκαιρία για ένταση της καταστολής για να δικαιολογήσετε την επιλογή σας για την είσοδο της Αστυνομίας στα πανεπιστήμια, επιβάλλοντας σιωπητήριο αγώνων για να προωθηθεί ο νόμος πλαίσιο.

Επιδεικνύετε περίσσεια σπουδή για το πώς θα οργανώσετε την καταστολή στα πανεπιστήμια, ενώ την ίδια στιγμή φέρνετε ένα νομοσχέδιο με δεκάδες –ήταν τετρακόσια εξήντα άρθρα- με τα οποία εγκαινιάζετε τη λειτουργία των ελληνικών πανεπιστημίων σε ανώνυμες εταιρείες και ούτε μια λέξη για τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά, για τη φοιτητική μέριμνα, για τα οικονομικά ζητήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η λαϊκή οικογένεια, για να μπορέσει να σπουδάσει το παιδί της. Και τολμάτε να κάνετε νουθεσίες στη νέα γενιά, εσείς; Πού είναι οι δωρεάν σπουδές; Πού είναι η επιστημονική γνώση με ειδίκευση υψηλού επιπέδου, με πτυχία, ως μοναδική προϋπόθεση για την εργασία σήμερα, για μόνιμη και σταθερή δουλειά, για να έχουν τα πανεπιστήμια ακαδημαϊκή ελευθερία και συλλογική δράση; Τίποτα από όλα αυτά. Σας ενοχλεί η νεολαία που παλεύει και αγωνίζεται.

Απαιτούμε, λοιπόν -και όχι εμείς-, απαιτεί η κοινωνία η ίδια, η πανεπιστημιακή κοινότητα, να αποσύρете τις κατηγορίες των οκτώ φοιτητών. Δεύτερον, καλούμε τους φοιτητές να οργανώσουν την πάλη τους μέσα από τους συλλόγους τους, να τους περιφρουρήσουν μαζί με το συνδικαλιστικό κίνημα των εργαζομένων στα πανεπιστήμια και να ορθώσουν τείχος στην επέλαση των κριτηρίων της αγοράς στις πανεπιστημιακές σπουδές και ταυτόχρονα πραγματικά να κουρελιάσουν τα σχέδια έντασης της καταστολής και διάλυσης των σπουδών και του φοιτητικού κινήματος.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Και εμείς ευχαριστούμε, κύριε Συντυχάκη.

Κυρία Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι πρέπει να πάρουμε μια απόσταση από τα πράγματα. Και το λέω γιατί μας παρακολουθούν οι Ελληνίδες και οι Έλληνες και πρέπει να αφορούν πραγματικά για το θέμα το οποίο συζητάμε.

Τι συζητάμε; Συζητάμε για ένα περιστατικό που συνέβη πριν από αρκετούς μήνες τον περασμένο Οκτώβριο, όπου υπήρξε μια ανακοίνωση της κοσμητείας -θα έρθω στο θέμα των άλλων ανακοινώσεων-, ανακοίνωση της κοσμητείας του επίσημου οργάνου του πανεπιστημίου που μιλάει -θα το ξαναδιαβάσω- για αναγκαστικό εγκλεισμό κοσμήτορα στο γραφείο του για τέσσερις ώρες από είκοσι, τριάντα άτομα, εκ των οποίων οι περισσότεροι εκτός, όχι φοιτητές, άσχετοι. Τον κρατούσαν όμηρο -αυτά λέει η κοσμητεία- σε αποπνικτική ατμόσφαιρα, συνεχείς ύβρεις, του απαγόρευσαν να βγει, του απαγόρευσαν να δει το κινητό του, του έβαλαν στυλό στο χέρι για να υπογράψει δήλωση, δύο μεγαλόσωμα άτομα ρύθμιζαν ποιος έμπαινε και ποιος έβγαινε. Αυτά δεν τα λέει κάποια φυλλάδα. Αυτά τα λέει η κοσμητεία.

Λέτε, λοιπόν, ότι υπάρχουν άλλες διηγήσεις. Βεβαίως, θα το διευθετήσει η δικαιοσύνη. Γι' αυτό έχουμε τη δικαιοσύνη. Εγώ δεν είμαι η δικαιοσύνη. Το πανεπιστήμιο δεν είναι η δικαιοσύνη. Εσείς δεν είστε η δικαιοσύνη. Έχουμε την ανεξάρτητη δικαιοσύνη. Γιατί άραγε το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο δίνει τη δυνατότητα σε έναν Υπουργό να καταθέτει αναφορά, να καταθέτει περιστατικά που φτάνουν σε γνώση του; Γιατί το δίνει αυτό ο νόμος; Γιατί; Εγώ δεν λέω ότι έγιναν.

Κύριε Φίλη στα νομικά ο όρος «φερόμενος» είναι βασικός όρος. Όταν δεν ξέρεις αν έχει γίνει κάτι, είναι φερόμενα περιστατικά. Λοιπόν, αυτά είναι φερόμενα περιστατικά. Δεν ήμουν παρούσα. Δεν ξέρω αν έγιναν, αλλά μου ήρθε το επίσημο όργανο του πανεπιστημίου και μου είπε για σοβαρότατες καταγγελίες. Εγώ δεν έχω συναντήσει ξανά τέτοια καταγγελία. Είμαι τρία χρόνια σε αυτήν την τιμητική θέση. Δεν έχω ξανασυναντήσει τέτοια καταγγελία, να μου λένε ότι τον κράτησαν όμηρο. Λοιπόν, αυτή είναι η κατάσταση.

Έχουμε αυτήν την καταγγελία και έχουμε τρία κόμματα του Κοινοβουλίου που έρχονται εδώ να μας συγκαλέσουν εμάς ως Κυβέρνηση, γιατί βλέποντας τέτοιες αποτρόπαιες καταγγελίες κάναμε αναφορά του θέματος στην εισαγγελία. Και κυρία Σακοράφα, όχι, διαβάστε καλύτερα την αναφορά. Δεν λέει κατά των φοιτητών. Κατά παντός υπευθύνου λέει. Μπορεί να μην ισχύουν αυτά. Μπορεί να φταίει ο καθηγητής, ο κοσμήτορας. Δεν ξέρω εγώ ποιος φταίει, αλλά δεν είναι και δουλειά μου να το ξέρω. Γι' αυτό έχουμε ανεξάρτητη δικαιοσύνη η οποία διερευνά τα περιστατικά.

Κυρία Σακοράφα, λοιπόν, εγώ σε αυτό στο οποίο αναφέρθηκα και θα το καταθέσω στα Πρακτικά είναι η απόφαση, με ημερομηνία 20 Οκτωβρίου. Είναι το επίσημο όργανο του πανεπιστημίου. Ξαναλέω, δεν ξέρω αν είναι αλήθεια, αλλά ήρθε στην αντίληψή μου αυτό και ήρθε ως σοβαρότατες καταγγελίες. Έρχονται τρία κόμματα του Κοινοβουλίου εδώ, στη Βουλή, που ψηφίζουν οι νόμοι, για να μας πουν ότι κακώς στείλαμε ακραίες καταγγελίες στον εισαγγελέα για διερεύνηση. Καταλαβαίνουμε τι συζητάμε; Καταλαβαίνουμε; Δεν μιλάμε για μια αφίσα. Μιλάμε για ομηρία.

Κυρία Σακοράφα, θυμάμαι σαν χτες που είχε συμβεί ένα περιστατικό -δεν ξέρω και τι απέγινε-, που είχατε έρθει και είχατε καταγγείλει προπηλακισμό. Είχε έρθει εδώ ο εκπρόσωπος σας, είχε γίνει χαμός, είχε διακοπεί η συνεδρίαση. Δεν ξέρω τι απέγινε. Για να σας κρατήσει κάποιος τέσσερις ώρες όμηρο σε ένα γραφείο. Για να μην μπορείτε να βγείτε.

Για να σας βάλει ένα στυλό στο χέρι και να σας πει «υπόγραψε» λες και είμαστε δεν ξέρω εγώ πού. Το θυμάμαι σαν χτες που είχε έρθει ο εκπρόσωπός σας εδώ πέρα, για έναν φερόμενο προπηλακισμό. Ούτε εκεί ξέρω τι απέγινε. Ο εκφοβισμός είναι της Κυβέρνησης ή είναι αυτών των φερόμενων περιστατικών;

Δεν θα κρίνω, λοιπόν, εγώ εάν αυτά ήταν ή δεν ήταν αληθή. Δεν είναι δουλειά μου. Δεν έχω καμία αρμοδιότητα γι' αυτό. Γι' αυτό έχουμε δικαιοσύνη. Αλλά, κύριε Συντυχάκη, δεν είναι ούτε η δουλειά του πανεπιστημίου να το κάνει αυτό. Όταν υπάρχουν καταγγελίες για ομηρία, ναι, υπάρχει δικαιοσύνη, θα το κρίνει, θα εξετάσει διαφορετικές εκδοχές, θα πάρει μαρτυρίες, θα το εξετάσει. Αυτός είναι ο ρόλος της δικαιοσύνης, ούτε ο δικός σας, ούτε ο δικός μου, ούτε κανενός άλλου. Γι' αυτό έχουμε τη δικαιοσύνη.

Κύριε Φίλη, μιλήσατε για βήμα τρομοκρατίας. Βήμα τρομοκρατίας είναι η αναφορά του Υπουργού γι' αυτά τα περιστατικά; Ή βήμα τρομοκρατίας είναι ότι τέτοια περιστατικά φέρονται να έχουν λάβει χώρα στο ελληνικό δημόσιο πανεπιστήμιο; Αναφερθήκατε στο περιστατικό στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο. Έσπευσε η Αστυνομία. Έγινε διοικητική διερεύνηση του περιστατικού. Γιατί δεν τα αναφέρετε αυτά;

Κύριε Συντυχάκη, μιλήσατε για μορφές αγώνων και κινητοποιήσεων. Αυτή είναι μορφή αγώνα; Έτσι διεκδικείτε εσείς; Με εγκλεισμούς και ομηρίες. Όχι βέβαια.

EMMANOYHΛ ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ: Δεν είπα αυτό. Διορθώστε το.

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων): Όχι για σας. Αλλά μιλήσατε για μορφές αγώνων με αναφορά στο περιστατικό. Κι εγώ σας ρωτώ: Αυτός είναι τρόπος διεκδίκησης; Γιατί αν είναι αυτός να πάμε όλοι σπίτι μας τότε. Τι κάνουμε εδώ πέρα; Ψηφίζουμε νόμους για να ερχόμαστε μετά και να λέμε γιατί τους εφαρμόζουμε;

Και ξαναλέω, εφόσον υπάρχουν διαφορετικές εκδοχές των περιστατικών, ας το κρίνει η δικαιοσύνη. Εγώ με το που είδα αυτή την ανακοίνωση, που ήταν η επίσημη, κατέθεσα αναφορά κατά παντός υπευθύνου. Ξεκάθαρα το λέει η αναφορά αυτό. Όποιος είναι υπεύθυνος. Να διερευνηθεί. Μπορεί κανείς να μην είναι. Να μη συνέβη τίποτα απ' όλα αυτά. Αλλά πρέπει να το διερευνήσει αυτό η δικαιοσύνη. Και κλείνω με τα εξής.

ΣΟΦΙΑ ΣΑΚΟΡΑΦΑ (Η' Αντιπρόεδρος της Βουλής):(δεν ακούστηκε) την αναφορά εκεί που πρέπει και την κάνετε εσείς, η Υπουργός. Εδώ είναι το ζήτημα.

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων): Κυρία Σακοράφα, επειδή το ισχύον θεσμικό πλαίσιο δίνει το δικαίωμα αυτό στον Υπουργό. Μου καταγγέλλετε ένα σοβαρότατο περιστατικό, μία σοβαρότατη αξιόποινη πράξη. Γι' αυτό ο νόμος δίνει το δικαίωμα στον κάθε Υπουργό να καταθέτει αναφορά. Γιατί το κάνει; Για συγκεκριμένο λόγο.

Θέλω να αναφερθώ σε κάτι που είπε ο κ. Φίλης στην ερώτησή του. Ρώτησε για το παιδαγωγικό αποτύπωμα της πράξης. Κύριε Φίλη, το παιδαγωγικό αποτύπωμα είναι ότι δεν γίνονται ανεκτοί τραμπουκισμοί, απειλές, εγκλεισμοί στο ελληνικό πανεπιστήμιο. Πράξεις βίας και εκφοβισμού δεν έχουν καμία θέση στο ελληνικό πανεπιστήμιο. Και εμείς ως Κυβέρνηση να το θωρακίσουμε αυτό. Θα το προστατεύσουμε. Θα αναβαθμίσουμε το ακαδημαϊκό περιβάλλον. Αντίθετα με εσάς, λοιπόν, που μας εγκαλείτε για όλα αυτά ζητώντας μία ανεπίτρεπτη εθελουφλία στο ενδεχόμενο παραβατικότητας πρεσβεύοντας. Τι ειρωνεία μέσα στην ίδια τη Βουλή. Ζητάτε την επιλογή της μη εφαρμογής του νόμου, εσείς που έχετε ορκιστεί να τον υπηρετείτε. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι όχι. Η Κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη δεν θα είναι επιεικής στη βία και την ανομία. Όχι.

Κλείνω, κύριε Πρόεδρε, πριν τελειώσει ο χρόνος μου. Εδώ δεν μπορώ παρά να διαπιστώσω πως συγκρούονται δύο κόσμοι. Το είπα προηγουμένως στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων. Σήμερα το πρωί πήγα και στο Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών γιατί ήταν η πρώτη μέρα ενός νέου προγράμματος μεταξύ του Πανεπιστημίου Αθηνών και του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ. Ένα νέο καλοκαιρινό πρόγραμμα μεταξύ δύο κορυφαίων πανεπιστημίων. Ένα λαμπρό παράδειγμα της εξωστρέφειας που αξίζουν τα πανεπιστήμιά μας. Λίγο πριν στην επιτροπή συζητούσαμε για νέες δυνατότητες για τους φοιτητές μας, για εσωτερικό «ERASMUS», για διπλά πτυχία, για κοινά πτυχία, για βιομηχανικά διδακτορικά. Και ερχόμαστε εδώ και συζητάμε εν έτη 2022 για το αν είναι φυσιολογικό να κάνουμε τα στραβά μάτια σε μια καταγγελία ομηρίας τεσσάρων ωρών. Αυτό συζητάμε.

Σήμερα, λοιπόν, συγκρούονται δύο κόσμοι. Ο κόσμος όπου τα μισά κόμματα του Κοινοβουλίου ζητάνε μέσα στη Βουλή να πάμε ενάντια στον νόμο και ο κόσμος των νέων δυνατοτήτων για τους φοιτητές, του εσωτερικού «ERASMUS», των διπλών πτυχίων, των κοινών πτυχίων, των συνεργασιών των πανεπιστημίων μας με κορυφαία πανεπιστήμια του εξωτερικού. Αυτοί οι δύο κόσμοι συγκρούονται και οι πολίτες θα κρίνουν για το ποιος κόσμος θα μας πάει μπροστά.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε, κυρία Κεραμέως.

Αυτό ήταν το πρώτο ημίχρονο.

Έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι η Διαρκής Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων καταθέτει την έκθεσή της στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων: «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των ΑΕΙ με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις».